

Den Haag

Datum
29 oktober 2019

Registratienummer
DSB/2019.253
RIS303026

Gewijzigd voorstel van het college inzake Verordening interferentiegebieden bodemenergiesystemen Den Haag 2020 (geheel herzien)

Algemeen

Op 1 juli 2013 is de zogenaamde Algemene Maatregel van Bestuur *Wijzigingsbesluit bodemenergiesystemen* (Besluit tot wijziging van het Besluit algemene regels voor milieubeheer, het Besluit bodemkwaliteit, het Besluit lozen buiten inrichtingen, het Besluit omgevingsrecht en het Waterbesluit met betrekking tot het installeren en in werking hebben van bodemenergiesystemen, Staatscourant Nr. 4830) inwerking getreden (hierna: de WBBE).

De WBBE bevat regels over het installeren en in werking hebben van bodemenergiesystemen en leidt tot wijzigingen in de voornoemde AMvB's. Met deze regelgeving wil de rijksoverheid de toepassing van bodemenergie stimuleren en een impuls geven aan duurzaamheidsambities gericht op de besparing van fossiele brandstoffen en CO₂-reductie. Daarnaast dient aantasting van de bodem door bodemenergiesystemen te worden voorkomen door de introductie van een aantal algemene regels die een bepaald beschermingsniveau waarborgt. De WBBE draagt bij aan de realisatie van de doelstellingen van de EG-richtlijn 2009/28/EG ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare energiebronnen. Een belangrijke wijziging die de WBBE met zich mee brengt voor gesloten bodemenergiesystemen is dat een melding of vergunning vereist is, waar dat eerder niet het geval was.

De gemeente kan één of meerdere gebieden aanwijzen waarin ordening van bodemenergiesystemen wenselijk is: de interferentiegebieden. In de praktijk gaat het meestal om stedelijk gebied of kassengebied. In interferentiegebieden geldt een vergunningplicht voor gesloten systemen, ongeacht het vermogen. Het gevolg van het aanwijzen van een interferentiegebied is dat ook kleine gesloten systemen een vergunningplicht krijgen, voor een Omgevingsvergunning met een beperkte milieutoets. Buiten interferentiegebieden geldt alleen een meldingsplicht voor het plaatsen van kleine gesloten systemen. Grote gesloten systemen (> 70 kW) hebben ook buiten interferentiegebieden een vergunningplicht. Gemeenten kunnen beleidsregels vaststellen voor de vergunningplichtige systemen. Hierdoor kan een gericht en sturend beleid ten aanzien van bodemenergie worden gevoerd, met name in interferentiegebieden maar ook daarbuiten. Separaat aan deze verordening zullen wij dan ook een beleidsregel vaststellen.

De gemeente Den Haag streeft naar een klimaatneutrale warmtevoorziening van woningen en andere gebouwen. Door middel van de toepassing van bodemenergie kan een bijdrage worden geleverd aan realisatie van die doelstelling. Toepassing van bodemenergie leidt tot een ondergrondse ruimteclaim. Omdat de druk op de beschikbare ruimte in bepaalde delen van Den Haag groot is, wil de gemeente het gebruik sturen. Deze verordening interferentiegebieden bodemenergiesystemen Den Haag 2020 is een van de manieren om op een optimaal gebruik van bodemenergiesystemen te sturen. Interferentie tussen bodemenergiesystemen wordt voorkomen in gebieden die aangewezen worden als interferentiegebied, zodat de bodem optimaal benut kan worden.

Naast deze verordening zal ook onderzocht worden in hoeverre er ook andere instrumenten ingezet kunnen worden om te sturen op een doelmatig gebruik van bodemenergiesystemen in relatie tot de beschikbare capaciteit in de bodem zodat van de bodemenergiesystemen nu en in de toekomst op de beste manier van gebruik gemaakt kan worden.

Besluitvorming

Gezien het vorenstaande stelt het college de raad voor het volgende besluit te nemen:

de raad van de gemeente Den Haag,

gezien het voorstel van het college van 29 oktober 2019

gelet op:

- artikel 121 Gemeentewet;
- artikel 147 Gemeentewet;
- artikel 2.2b Besluit omgevingsrecht;

besluit vast te stellen de volgende Verordening interferentiegebieden bodemenergiesystemen Den Haag 2020:

HOOFDSTUK 1. ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze verordening wordt verstaan onder:

- gesloten bodemenergiesysteem: een installatie waarmee gebruik wordt gemaakt van de bodem voor de levering van warmte of koude ten behoeve van de verwarming of koeling van ruimten in bouwwerken, door middel van een gesloten circuit van zich in de bodem bevindende leidingen, met inbegrip van het bovengrondse deel van de installatie;
- interferentie: onderlinge beïnvloeding van nabijgelegen bodemenergiesystemen, die kan leiden tot een hoger of lager rendement van een individueel bodemenergiesysteem;
- interferentiegebied: een gebied binnen de gemeente Den Haag waarin ordening van bodemenergiesystemen wenselijk is met het oog op het voorkomen van interferentie tussen bodemenergiesystemen of anderszins ter bevordering van het doelmatig gebruik van bodemenergie.

Artikel 2 Aanwijzing interferentiegebieden

Ter voorkoming van interferentie tussen gesloten (en tussen gesloten en open) bodemenergiesystemen onderling of anderszins ter bevordering van een doelmatig gebruik van bodemenergie, wordt het omkaderde gebied op bijlage 1, behorende bij deze verordening, aangewezen als interferentiegebied in de zin van artikel 2.2b Besluit omgevingsrecht.

Artikel 3 Wijzigingsbevoegdheid

Het college van burgemeester en wethouders is bevoegd om nieuwe interferentiegebieden aan te wijzen en vast te stellen en de grenzen van een interferentiegebied te wijzigen en opnieuw vast te stellen, indien het college van oordeel is dat dit ter voorkoming van interferentie tussen gesloten of open bodemenergiesystemen onderling of anderszins ter bevordering van een doelmatig gebruik van bodemenergie nodig is.

Artikel 4 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2020.

Artikel 5 Citeerartikel

Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening interferentiegebieden bodemenergiesystemen Den Haag 2020.

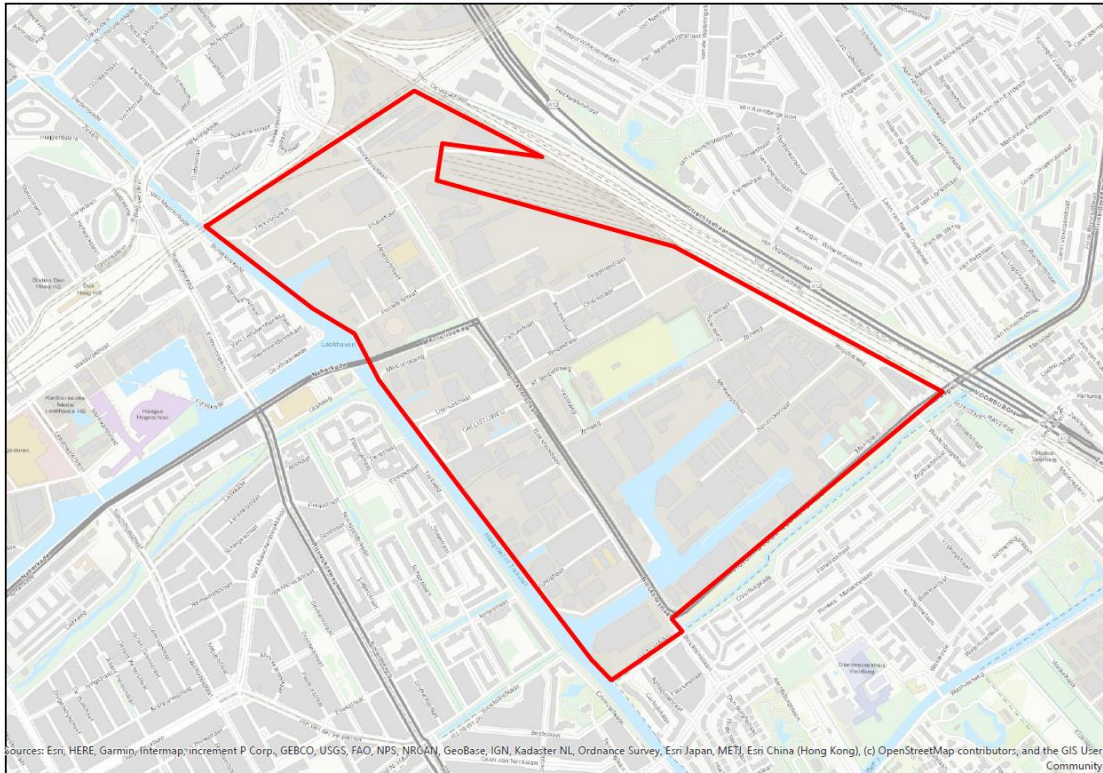
Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van 7 november 2019.

De griffier,

De voorzitter,

Bijlage 1 behorend bij Verordening interferentiegebieden bodemenergie Den Haag 2020.

Kaart aanwijzing interferentie bodemenergie Binckhorst.

Het gebied wordt begrenst door:

- De spoorbaan ten noorden van het Trekvlietplein als ook ten noorden van de Van Geusaustraat;
- De Rijksweg A12 ten oosten van de Van Geusaustraat als ook ten oosten van, tot de kruising (onderdoorgang) van, de Maanweg;
- De Maanweg reikende van de onderdoorgang van de Rijksweg A12 tot de kruising met de Binckhorstlaan direct ten noorden van de Corbulokade;
- De watergang direct ten noorden van de Corbulokade zover gelegen ten westen van de brug behorende tot de Binckhorstlaan direct ten noorden van de Corbulokade;
- De watergang Trekvliet strekkend vanaf de lijn evenwijdig aan de Corbulokade tot aan de spoorwegbrug ter hoogte van de onderdoorgangen van het Trekvlietplein en de Bontekoekade.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 Begripsbepalingen

Open en gesloten bodemenergiesystemen

Bij bodemenergiesystemen wordt onderscheid gemaakt tussen open en gesloten systemen. Voor het plaatsen van gesloten bodemenergiesystemen in Den Haag is het college van burgemeester en wethouders het bevoegd gezag. Zodra het gesloten bodemenergiesysteem is geplaatst, is de vergunning uitgewerkt. Voor de werking en instandhouding van het gesloten bodemenergiesysteem gelden dan alleen nog de algemene regels uit de WBBE.

Bij gesloten bodemenergiesystemen wordt water, vaak gemengd met een antivriesmiddel, door een buizenstelsel in de bodem geleid. Terwijl het water door het buizenstelsel gaat, wordt warmte uitgewisseld met (het water in) de bodem. Als koud water door het buizenstelsel geleid wordt, wordt dat opgewarmd door de bodem (terwijl de bodem afkoelt) en daarna gebruikt voor verwarming. Als warm water door het buizenstelsel geleid wordt, wordt dat afgekoeld door de bodem (terwijl de bodem opwarmt) en daarna gebruikt voor koeling. Gesloten bodemenergiesystemen worden veelal toegepast bij individuele woningen en kleinschalige kantoorgebouwen.

Bij open bodemenergiesystemen wordt grondwater tussen twee plekken in de bodem, bronnen, heen en weer gepompt. Het water in de twee bronnen verschilt van temperatuur. Het water uit de koudste bron wordt opgepompt ten behoeve van koeling, waarna het opgewarmde water teruggepompt wordt in de warmste bron. Andersom wordt het water uit de warmste bron opgepompt ten behoeve van verwarming, waarna het afgekoelde water teruggepompt wordt in de koudste bron. Open bodemenergiesystemen worden veelal toegepast bij grotere panden, vooral bedrijven/kantoren en appartementencomplexen/woonwijken.

Voor open bodemenergiesystemen in Den Haag is Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland het bevoegd gezag. Voor open bodemenergiesystemen is een vergunning vereist op grond van de Waterwet, omdat in een dergelijk systeem grondwater wordt onttrokken aan de bodem. De provincie Zuid-Holland stelt tevens beleidsregels op, die zij hanteert bij de vergunningverlening op grond van de Waterwet voor open bodemenergiesystemen. Een belangrijke wijziging die de WBBE met zich mee brengt voor open bodemenergiesystemen is dat de bestaande vergunningprocedure wordt verkort.

De WBBE bevat tevens, zowel voor open als gesloten bodemenergiesystemen en ongeacht of ze wel of niet vergunningplichtig zijn, uniforme voorschriften die gericht zijn op het voorkomen van aantasting van de bodemkwaliteit en voorschriften die het duurzaam gebruik van bodemenergie bevorderen. Er is gekozen voor zoveel mogelijk direct werkende algemene regels, waarmee is voorzien in een algemeen beschermingsniveau voor alle systemen.

Interferentie

Bodemenergiesystemen hebben thermische invloedsgebieden, relatief koude en/of warme zones in de bodem (inclusief grondwater) doordat water in een buizenstelsel of in de grond wordt gebracht dat een andere temperatuur heeft dan de natuurlijke bodemtemperatuur. Bij bodemenergiesystemen in elkaars nabijheid bestaat het risico dat thermische invloedsgebieden elkaar overlappen (interferentie). Interferentie tussen thermische invloedsgebieden van verschillende temperatuur is vooral ongewenst, omdat één zone dan zowel gekoeld als opgewarmd wordt. Hierdoor vermindert het energierendement van de betrokken bodemenergiesystemen.

Het risico op interferentie neemt toe als bodemenergiesystemen dicht bij elkaar gerealiseerd worden. Realisatie van een groot aantal bodemenergiesystemen in een beperkt gebied kan alleen wanneer de systemen 'slim' ten opzichte van elkaar geïntegreerd worden. In gebieden waar dergelijke druk op de (energieopslag)capaciteit van de bodem voorzien wordt, is het wenselijk dat regie wordt gevoerd om vraag naar en beschikbaarheid van ruimte voor bodemenergie op elkaar af te stemmen.

Artikel 2 Aanwijzing interferentiegebieden

Interferentiegebieden kunnen zowel bij gemeentelijke als provinciale verordening worden aangewezen. In beginsel worden interferentiegebieden aangewezen bij gemeentelijke verordening. Dit is geregeld in artikel 2.2b Besluit omgevingsrecht. De aanwijzing van de interferentiegebieden op deze verordening wordt afgestemd met de provincie Zuid-Holland, zodat overlap in interferentiegebieden wordt voorkomen en er geen interferentiegebied is aangewezen dat overlap vertoont met een grondwaterbeschermingsgebied.

Een belangrijke reden waarom de gemeente het initiatief heeft bij de aanwijzing van interferentiegebieden, is dat de aanwijzing van een interferentiegebied vooral gevolgen voor de gemeente heeft. Hierdoor wordt namelijk voor de installatie van kleine gesloten bodemenergiesystemen met een vermogen van minder dan 70 kW een omgevingsvergunning krachtens de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) verplicht. Het college is hiervoor het bevoegd gezag. Daarnaast is de gemeente de lokale regisseur, zeker indien het gaat om de afstemming van lokaal gebruik van schaarse (onder)grond. De aanwijzing van een interferentiegebied leunt sterk aan tegen de taken van de gemeente in het kader van de ruimtelijke ordening, vooral het opstellen van een bestemmingsplan of een structuurvisie, en moet daarop worden afgestemd.

Als eerste wordt de Binckhorst aangewezen als interferentiegebied. Dit bedrijventerrein ondergaat een transitie naar een woonwerkgebied. Vanwege het verbod op nieuwe aardgasaansluitingen wordt veelvuldige toepassing van bodemenergiesystemen verwacht. Samen met de ontwikkelaars in het gebied heeft de gemeente een bodemenergieplan opgesteld.

Artikel 3 Wijzigingsbevoegdheid

De aanwijzing van nieuwe interferentiegebieden bij gemeentelijke verordening op basis van artikel 2.2b van het Besluit omgevingsrecht wordt gedelegeerd aan het college van burgemeester en wethouders. Het Besluit omgevingsrecht bevat geen expliciete aanknopingspunten voor de beoordeling of delegatie is toegestaan. Daarom geldt de maatstaf van artikel 156 Gemeentewet. De mogelijkheid om op grond van artikel 156 van de Gemeentewet verordenende bevoegdheden te delegeren aan het college van burgemeester en wethouders is ruim. Dat wil zeggen, het mag, tenzij dit in strijd zou zijn met de aard van de bevoegdheid. Verder wordt in het tweede en het derde lid van artikel 156 van de Gemeentewet een aantal onderwerpen van delegatie uitgezonderd. Geen van deze uitzonderingen is echter van toepassing op de onderhavige aanwijzingsbevoegdheid bij verordening.

Uit artikel 2.2b van het Besluit omgevingsrecht volgt dat de aanwijzing van interferentiegebieden moet zijn vastgelegd in een gemeentelijke verordening. Hieruit volgt niet dat de wetgever de verordenende bevoegdheid die tot het vaststellen van interferentiegebieden uitsluitend heeft willen voorbehouden aan de gemeenteraad. Kortom, delegatie van de aanwijzingsbevoegdheid op basis van artikel 2.2b van het Besluit omgevingsrecht is mogelijk.

Delegatie van de aanwijzingsbevoegdheid achten wij gewenst omdat wij voorzien dat met enige regelmaat wijzigingen nodig zijn. Zoals hierboven reeds aangegeven, zullen de aanwijzingen vooraf worden afgestemd met de provincie Zuid-Holland.